

Vaikutusten ennakkoarviointi

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakkoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakkoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltujen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakkoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakkoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakkoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakkoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakkoarviointia vai ei.

Ennakkoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa.

Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa.

Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvoinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnot, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekoaikakaudelle

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:

Joensuun seutukirjaston palveluverkko:
Kiihtelysvaaran ja Tuupovaaran kirjastojen tiloista luopuminen

Toteutusvaihtoehto 1

Tiloista luovutaan

Toteutusvaihtoehto 2

Tiloista ei luovuta

Toteutusvaihtoehto 3

Päätävä toimielin / päättävät
toimielimet:

Arvioitu päätösaikataulu:

Valmistelijat:

Valitse vaikutusten ennakkoarviointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppisiä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset	☒ Kyllä
2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät	☐ Kyllä
3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö	☐ Kyllä
4. Kaupungin talous	☒ Kyllä
5. Ympäristö	☐ Kyllä
6. Yritykset	☐ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Kirjastotiloista luopuminen vaikuttaa erityisesti ikääntyvään väestöön (alueen ikärakenne): autottomat, lähipalveluiden aktiivikäyttäjät sekä liikuntaesteiset (kirjastoautopalveluissa haasteita esteettömyyden osalta)

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

-

Työikäiset

-

Ikäihmiset

-

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Työikäiset

korvaava kirjastoautopalvelu aikatauluihin sidottua

Ikäihmiset

osallisuuden kokemus vähenee (kirjasto kylän kokoontumispaikka)

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

Työikäiset

etätyötilan poistuminen (kokoustamismahdollisuudet, digiopastus, tulostusmahdollisuus sekä hyvät verkkoyhteydet)

Ikäihmiset

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

kirjaston ja koulun yhteistyön mahdollinen heikkeneminen (kirjastoautopysäkkien sijoittelun suunnittelulla suuri merkitys)

Työikäiset

- rajoitettu saatavuus (kirjastoautopysäkkien aikataulu tai asiointi toisessa palvelupisteessä) --> esimerkiksi 25 h/vko vs. 30 min/kahdessa viikossa
- kokoelman pienuus (kivijalkakirjasto vs. kirjastoautokokoelma)

Ikäihmiset

- kokoontumispaikan menetys
- digiopastuspalvelun heikkeneminen

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

kokoontumispaikan puuttuminen

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Kaikille ikäryhmille: kirjasto ei ole ns. keskellä kylää - asiointimatka pitenee, varsinkin jos kirjaston pysäkkiaikataulut eivät sovi. Pysäkkisuunnittelulla ei voi taata kaikille tasapuolisia asiointimahdollisuuksia haja-asutusalueella.

Työikäiset

Ikäihmiset

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Kaikki ikäryhmät: Kirjastoauton kokoelma rajoitettu esim. lehtiaineiston osalta. Haja-asutusalueen pysäkkisuunnittelulla suuri merkitys tasapuolisuuteen, mutta Joensuun alueella ei voida taata yhdenvertaisia mahdollisuuksia kirjastopalveluihin vrt. haja-asutusalueet vs. taajama-alueet

Työikäiset

Ikäihmiset

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Kirjasto kaikille avoin tila - tilalla suuri merkitys vapaa-ajan viettopaikkana. Yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden tunne ei toteudu samalla tavalla kirjastoautopalvelun osalta.

Työikäiset

Ikäihmiset

1.10 Jokin muu, mikä?

Lukemisharrastuksen tukeminen ja lukutaidon edistäminen

Lapset

lukutaitotyö hankaloituu, kun kokoontumistila puuttuu ja aikaa kirjastoautopalvelussa on käytettävissä vähemmän - osittain huomioitavissa kirjastoautopysäkkisuunnittelulla

Työikäiset

Ikäihmiset

Pyydetään lausunto tarvittavilta sidosryhmiltä

☐ Kyllä

☒ Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

kuntalaiset osallistetaan vahvasti korvaavan kirjastoautopalvelun toiminnan suunnitteluun

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

4. KAUPUNGIN TALOUS

Kaupungin menot ja tulot

Kiihtelysvaaran kirjasto: vuokrameno 71 500 euroa , 0,8 htv-meno 30 000 euroa. Nettosäästö yhteensä 92 500 euroa (henkilömenojen väheneminen seutukunnilta saatavia tuloja n. 9000 euroa).
Tuupovaaran kirjasto: vuokrameno 28 500, 1 htv-meno 40 000 euroa. Nettosäästö yhteensä 56 500 euroa (seutukunnilta saatavan tulon väheneminen n. 12 000 euroa).

Investoinnit

Velkaantuminen

Tuottavuus ja tuloksellisuus

Jokin muu, mikä?

Talousvaikutusten johtopäätökset:

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakkoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

27.03.2024

Nimi

Riitta Kangas

Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakkoarviointi

liitteineen toimitetaan * = on pakollinen kenttä

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

katriina.leppanen@joensuu.fi

Vastaanotettu

2024-03-27 13:56

Vahvistusnumero

327c970d1c

Vahvistusnumero: 327c970d1c

Aikaleima: 27.3.2024 13.56